

Onko loma-asunnon rakentaminen ekoteko?

Rakennettu ympäristö aiheuttaa noin kolmanneksen Suomessa syntyvistä kasvihuonepäästöistä. Ekologisuutta huomioidaan rakentamisessa entistä paremmin myös vapaa-ajan asunnoissa. Artikkelin perustuu Jonne Huhtalan Oulun ammattikorkeakoulun opinnäytetyöhön Loma-asunnon suunnittelu.

Suomalaiset ovat mökkikansaa, sillä Suomessa on yli 500 000 vapaa-ajan asuntoa. Suomi on aina tilastojen kärkipäässä siinä, kuinka monta vapaa-ajan asuntoa on asukasta kohden.

Vapaa-ajan asuntoja rakennettiin 2000-luvun alussa noin 4 000 vuodessa. Rakentaminen hiipui välillä merkittävästi huippuvuosista. Viime vuosina niitä on rakennettu noin 2 000 vuodessa, mutta rakentaminen on lähtenyt jälleen kasvuun. Suosioon vaikuttavat mm. tämän hetken maailmantilanne sekä uusien ikäryhmien kiinnostus mökkeilyä kohtaan.

Vuonna 2019 mökin omistajien keski-ikä oli 63 vuotta ja alle 40-vuotiaita mökin omistajia oli vain 6 %. Tällä hetkellä suurinta innokkuus mökkeilyä kohtaan on Suomen Omakotiliitto ry:n tekemän kyselyn mukaan 18–34-vuotiailla. (1.)

Kyselyn perusteella suurin syy mökkeilylle on luonnossa oleminen ja vastapainon hakeminen hektiselle arjelle. Mökkeilyä pidetään tärkeänä ilmastomuutoksen vuoksi: se nähdään vaihtoehtona ulkomaanmatkoille ja näin keinona pienentää hiilijalanjälkeä. (1.)

Kautta aikain on rakennettu ekologisia loma-asuntoja, vaikka aiemmin kasvihuonepäästöjä ei rakentamisessa ole huomioitukaan.

Loma-asunto hirrestä

Rakentamisessa puun käyttö on ympäristöystävällinen ratkaisu. Suurin osa vapaa-ajan asunnoista on hirsirakenteisia, ja sama trendi näyttää jatkuvan edelleen, sillä vuosittain noin 70 % loma-asunnon rakentajista päätyy hirsirakentamiseen. (1.)

Ympäristön kannalta yleisimmin käytettävistä rakennusmateriaaleista paras vaihtoehto on hirsi, sillä hirrellä on suuri biogeenisen hiilen varastointikyky. Tyypillinen hirsimökki sitoo hiiltä noin 30 000 kiloa, mikä vastaa noin 250 000:ta autolla ajettua kilometriä. Kautta aikain on siis rakennettu ekologisia loma-asuntoja, vaikka aiemmin kasvihuone-

päästöjä ei rakentamisessa ole huomioitukaan. (2.)

Tyypillinen suomalainen mökki on 49 m² ja sijaitsee järven rannalla (Suomela 2021)

Loma-asuntojen ympäristöystävällisyys

Rakennukset kuluttavat noin 40 prosenttia Suomen energian kokonaiskulutuksesta. Uusista loma-asunnoista noin 60 % rakennetaan talviasuttaviksi, ja tällöin myös energiatehokkuus on hyvällä tasolla. Ympäristöministeriön tavoitteena on, että rakentamista syntyviä päästöjä tullaan ohjaamaan lainsäädännöllä vuoteen 2025 mennessä. (3.)

Rakentamiseen liittyvä lainsäädäntö määrittelee tällä hetkellä sen, miten energiatehokkuus tulee huomioida rakentamisessa. Yleisesti rakennuksen energiatehokkuutta laskettaessa käytetään energiatehokkuuden määrittämiseen vertailulukua (E-luku). E-luvulle asetettuja raja-arvoja ei kuitenkaan sovelleta loma-asuntoihin. Ympäri vuotiseen käyttöön tulevan loma-asunnon energiatehokkuudessa kiinnitetään huomiota vain vaipan lämpöhäviölle asetettuihin vaatimuksiin. (3.)

Kun loma-asunnoille ei ole energiatehokkuusvaatimuksia, käy niihin lämmitysmuodoksi mikä tahansa. Lähes jokaiselta mökiltä löytyy kuitenkin tulisija, joka käyttää uusiutuvaa energialähdettä eli puuta. Uusiutuvaa energiaa hyödynnetään myös käyttämällä aurinkoenergiaa etenkin sellaisilla tonneilla, jotka ovat sähköverkon ulkopuolella.

Suurin osa loma-asunnoista sijaitsee järven tai muiden vesistöjen rannalla, joten loma-asuminen vaikuttaa merkittävästi vesistöjen kuntoon. Uusi jätevesiasetus koskee kaikkea vapaa-ajan rakentamista, millä pyritään varmistamaan, että jätevedet käsitellään asiallisesti. Puhtaat vesistöt ovat kansallisaarteita, jotka tulee säilyttää hyväkuntoisina jälkipolville.

Mökille vai kaukomaille?

Jos kaukomatkojen sijaan rakennetaan puurakenteisia loma-asuntoja ja lomaillaan kotimaassa järven tai joen rannalla, säästetään aikaa ja rahaa sekä vähennetään hiilidioksidipäästöjä. Finnairin päästölaskurin mukaan esimerkiksi Helsinki–Tokio-matkan hiilijalanjälki on 499,29 hiilidioksidikiloa yhtä matkustajaa kohden (4). Meno-paluulento täydellä koneella tuottaa siis enemmän hiilidioksidipäästöjä kuin yhden hirsisen vapaa-ajan asunnon rakentaminen sitoo.

Meno-paluulento täydellä koneella tuottaa siis enemmän hiilidioksidipäästöjä kuin yhden hirsisen vapaa-ajan asunnon rakentaminen sitoo.

Vaikka ympäristöministeriön ohjeiden mukaisessa hiilijalanjälkilaskennassa ei huomioidakaan hiilikädenjäljen positiivista vaikutusta, rakentamisessa käytettävään sahatavaraan sitoutuu Suomessa vuosittain miljoonia tonneja hiilidioksidia. Näin ollen puurakentamisen voidaan katsoa olevan aina ekoteko.

Rakentamisessa puun käyttö on ympäristöystävällinen ratkaisu (Manninen 2021)

Lähteet

1. Peltonen, Heidi 2020. Joidenkin näkemysten mukaan puurakentaminen on aina ekoteko. Koillissanomat 16.5.2020. Kysely: Yhä useampi suomalainen mökkeilee tai suunnittelee mökin hankkimista. Hakupäivä 4.5.2021. <https://www.koillissanomat.fi/kysely-yha-useampi-suomalainen-mokkeilee-tai-suunn/2532177>.
2. Suomi rakentaa 2021. Kohti ekologista loma-asumista. Hakupäivä 4.5.2021. <https://www.suomirakentaa.fi/lomarakentaja/suunnittelu-ja-valmistelu/ekologinen-lomarakentaminen>.
3. Rakennusteollisuus 2021. Rakennettu ympäristö ja ilmastonmuutos. Hakupäivä 4.5.2021. <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Ilmasto-ymparisto-ja-energia/Materiaalitehokkuus/>.
4. Finavia.fi. 2018. Kuinka paljon lentomatka kuormittaa ilmastoa? Testaa suosituimmat päästölaskurit. Hakupäivä 7.12.2021. <https://www.finavia.fi/fi/uutis-huone/2018/kuinka-paljon-lentomatka-kuormittaa-ilmastoa-testaa-suosituimmat-paastolaskurit>.